

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda, in Scholis Medicorum, die Martis vigeſimâ-ſextâ Martii, anni M. DCC. XLIII.

M. LUDOVICO-PETRO LE HOC, Conſiliario Medico Regis ordinario in ejus Caſtelleto, & utriuſque Pharmaciæ Profeſſore, Doctore Medico, Præſide.

An Aqua vitæ, Aqua mortis?

I.

FLUANT humores benignè, nec rigidæ ſint plus æquo fibræ, nec plus æquo molles, ſtat microcoſmus: reciprocos ſecùm motus conſociare ament, viget, & in annos vigebit innumeros. Mirari deſine! Noluit parens Natura villos ex unâ parte validiùs obniti, quàm pulſare ex alterâ. Non à fluidis vita: non à ſolidis duntaxat; ſed ab expedito jugique fibrarum liquorumque motu repetenda. Nulla daretur abſque liquoribus vaſorum expanſio; nulla

Diaſtoles. Si ſubmoveatur vaſorum reniſus ; undenam Siſtoles ? Unde perficitur humorum progreſſio ? Sunt ſua liquoribus munia. Sunt ſolidis appendices ſuæ. Arietat indeſinenter in canalium parietes amicus ille, quem cohibent, liquor. Illo diſtenduntur ; nec multò pòſt, præ mirâ quâ pollent elaſticâ vi, priorem recuperant ſtatum ; humoremque contentum propellunt. Stet temperata ſolidorum oſcillatio : Immodica cave ſit aquoſarum, ætherearumque, quibus compingitur ſanguis, partium perturbatio. Hinc vigent membra, interno pacificoque rore recreata. Immotis tùm, conſtantiſſimiſque innixus columnis, Neſtoreos attinges annos. At brevior vitæ decurtabitur ſumma, ſi tollatur blanda & aquabilis ſolidorum oſcillatio ; ſi debita peſſundatur fluidorum fluxilitas.

II.

VIX nati tumulo devovemur. Huc tandem deveniendum quo Tullus dives & Ancus. In annoſioribus animantibus corporis fibrillæ duriores evadunt, ſiccioreſque. In iiſdem humores in progrediendo tardiores, eoque prompti minùs ad pororum meatus trajiciendos. Prænuncia hæc ſenectutis, mortiſque ipſius ſpecimina. Fibris rigiditate, tenſione nimiâ, aut Erethiſmo laborantibus : nulla non corpori morborum cohors incubat. Si lenti humores, ſi ſpiſſi, ſi acres in alveis ſuis excipiantur ; ſtragem edunt ubique deplorandam. Labefactatur æquabilis fibrarum oſcillatio ? Innumera ſtatim exurgunt ægritudinum ſymptomata : & quidem graviſſima. Hinc Phrenitis : hinc Plevritis : hinc pravi Pulmonum, Thoraciſque labores. Quis Erethiſmo non adſcripſerit iliacam paſſionem ? Quis non dolores colicos ? non alia ſanè epilepſiæ origo. Non alia apoplexiæ, paralyſeωs ; hyſtericarum, hypochondriacarumvè affectionum cauſa. Nec minora pariunt incommoda, ſi ſteterint, aut remiſſiùs fluant humores, quicumque illi ſint, vel ſanguis, vel ſuccus nerveus, vel lympha. Malè torpente ſanguine, ſitis ora occupat inextinguibilis, & alba faucium ſiccitas : cutis aret. Obſtructiones progenerantur ; vix ægrum trahas ſpiritum : æſtuat intùs ignis ; vaſaque ipſa ſanguinea diſrumpuntur ; undè hæmorrhagiæ frequentes &c. Quid de Succo nerveo ? intra fibras ſuas fiſtuloſas, ne diutiùs immoretur : alias interpolabitur partium motus, ſenſus & nutritio. Quânam aliâ vi peragerentur corporis functiones : hâc languente languidiores ; tota virium propè proſtratio ; inexplendus ſomni appetitus. Si variis ſucceſſibus partes alluat ; alia enaſcuntur morborum genera : importunus membrorum tremor, motuſque ſpaſmodici Hærent lympha biliſque craſſitie tardâ impeditæ. Ne ſperes alvum ſubduci facilem. Icterum timeas, febres ardentes, eryſipelata, præda futurus arthritidis, rhumatiſmi, & catarrhorum. Pereant igitur ea omnia quibus fibræ corrugarentur, criſpanturque, quibus humores in grumos concreſcerent, malorum omnium progeniem edituros.

III.

IMPROVIDAM ſanè hominum mentem ! Sapida & ſpirituoſa potulenta, inſipidis & naturalibus ut plurimùm anteponunt. Vinum aquæ præfertur : interdùm Aqua vitæ. Nullius non mali ſeminarium Bacchus eſt : arridet vinum oculis ; at viſcera diſtorquet : naribus blanditur ; ſed quæ blanditiis fides ? urget, premit incautos modis omnibus ſauciandos. Quid cùm depoſitio illo quo obvolve-

batur phlegmate & empyreumate, igneus evaserit; nullo vinculo, nullis repagulis coërcendus: nil tùm nisi volatile, nisi sulphureum respuit. Stupeat deplorandos Aquæ vitæ: stupeat spiritûs vini lethales effectus, quisquis Mechanismum nescierit. Nec suppositus ignis iste est cineri doloso: Quis ipse sit, declarat confestim. Tantum tetigisse, extremo ore delibasse sat est. Introducitur in os viri rectâ fruentis valetudine? oritur musculorum omnium, membranarumque spasmus diù implacabilis, quo salivalis vel undequaque repercutiatur humor, vel in massam cogatur refluere sanguineam. Intereà delabitur in ventriculum; utinam cibo refertum aliquo: minor exindè ruina; si vacuum, strages partium omnium internarum lugenda. Tunc in obvias quasque fibras ruere impetuosiùs, membranas exsiccare, mille jaculis confodere, vellicare. Nec parcet intestinis omnia latè depopulaturus liquor. Putridus ex eo chylus venas subit lacteas: torridus ubique: sanguinem ipsum jamjam coagulo depravaturus. Quid ad hæc spirituosorum captatores? seipsos concutiant, toties expertos similia; veritatis hujus sibimet intimè conscios, interpolari Aquæ vitæ potatione, humorum, solidorumque consortium.

IV.

ENUMERET qui potest & vacat singula morborum genera, à spirituosorum potatione progenita. Quid penitiora naturæ rimamur viscera? ponatur sub oculos corpus humanum aliquod nimiâ Aquæ vitæ copiâ sopitum, emortuum. Feralis homini huic edormienda crapula. Rigent marmore ipso frigidiores, partes artuum extremæ. Tenuissima vix deprehenditur caloris scintillula. Penè exsiccatis visceribus, glandulisque; coarctata vasorum extrema sanguis cursum aut minuunt aut prorsùs sistunt impervia liquoribus. Nullus succo nerveo, nullus lymphæ, vasa capillaria pervadendi locus. Somnus profundior, strepitu nullo, etiamsi fractus illabatur orbis, dimovendus. Nec mirum! Spiritus moveri & movere idoneos, marcor habet insuperabilis: non secernuntur à lymphâ, à sanguine non secernuntur. Sanguis ipse in vasis majoribus impeditus, circuitum absolvit pigerrimum. Si qua Medicis fides: si qua experientiæ quotidianæ; morborum innumerorum fomes, aqua vitæ. Bibebat ille (*a*) aquam vitæ copiosiùs: hinc membrorum enata paralysis. Laborabat alter vitio eodem, pœnas luit temeritatis suæ, factus (*b*) apoplecticus. Alter (*c*) liquoris ejusdem amans luctuosam priorum sortem non effugit inultus: quin immò expertus graviora; pruritus totius corporis intolerabilis, irrequieta artuum lassitudo præludia fuêre icteri, Dyspnœæ, mortis denique ipsius; quæ utinam corripuisset gradum, doloribus acerbissimis finem ocius impositura. Plurimi (*d*) exhibuêre homines spiritu vini immoderatiùs hausto facti stupidi, hebetes, attoniti. *Non acriùs venas opium momordisset.* Unanimis eâ in re Medicorum consensus: capiti infensissima spirituosorum epotatio: affectus generat soporosos, ciborum appetitui, eorumdem digestioni iniquior. Testem appello Sylvium; (*e*) undenam inter Londinenses vulgaris hydrops? In promptu causa est. Aquæ vitæ usus crebrior. At testimonia experimentis confirmentur. Liceat instillare in os felis spiritus vini cochleare unum;

(a) *Hechstetterus Dec.* x. *c.* VI.
(b) *Idem.*
(c) *Idem.*
(d) *Platerus. Rolfincius, Hoffm. Wedelius in Pathol.*
(e) *Lib.* I. *Prax. c.* x. *idem Lyster. in exercit. de Hydrope.*

cœco igne carpitur: agitur furibunda vitam amiſſura citiùs. Inſinuentur per venam canis jugularem ope ſyringis ſpiritûs vini unciæ duæ; perit ſubitò miſerum animal. Adde ipſo aves ſubitò enecari: chylum, lac, lympham, bilem, liquoreſque omnes ſpiritu vini infeſtos concreſcere ſtatim in maſſas ferè offeas, lapideaſque. Væ igitur miſeris illis, quos ordine inverſo mortem juvat pede libero provocare. Apage ſint potulenta illa, queis viribus ſeneſcitur priùs, quàm ætate: quibus properato funere dies hominum reſecantur.

V.

NEQUICQUAM ſaluti hominum conſulitur, Trahit ſua quemque voluptas. Fruſtra clamatur à Medicis: caveant malè cauti à ſpirituoſorum hauſtu; latere ſub herbâ anguem. Quid non contrà ſuggillat imprudentium potatorum malè ſana temeritas? Quid non crepat? ſpiritum vini præcipua vitæ inter languentis remedia luculentiſſimum. Eo corroborari partes corporis omnes, eo augeri magis ac magis fibrarum, ſi quæ laxæ fuerint, vim reciprocam, motum oſcillationis reſtitui. Provocat, aiunt, ſpiritus animales divinus liquor; morantes increpat; ſtagnantes agit. Foveas membra quælibet malè torpentia vivificâ aquâ: tranſpirant humores. Eâdem fricaveris partes corporis debiliores, paralyticas, etiam contuſas. Frictionem ſequitur ſubitus vigor. Egregiam ſanè laudem: quaſi verò, dùm in apoplexiis, lethargis ſpiritum vini admoves, fiat interna ipſius applicatio. De externâ non ambigitur. Eſto naribus, temporibus, pectore, ſtomacho, pugillis aquâ vitæ impregnatis fibrarum motus reviviſcant. Quis aquam vitæ ſtipticum negat non adeò inefficax. Cujus tamen virtuti, ne plus æquo confidas. Fibras nimis exſiccat ſpirituoſus liquor, vel extrà admotus. Illo malè criſpantur. Illo, eo uſque ſpiſſantur liquores, ut motum per vaſcula interrumpat. Undè nimia ipſius vis, aquâ vel ſucco plantarum moderanda. Ni ſic præcaveas: eadem manebit ægrum ſors, quæ virum quemdam non infimioris notæ. Laborabat immodico pedum ſudore, pori laxiores, meatus apertiores. Iis obſtruendis, ſpiritum vini ratus non imparem, pedes irrorat, fricat infido liquore. Sed quid inde? evaneſcit penitùs pedum tranſpiratio: criſpantur fibrillæ, conſtringuntur, corrugantur. Hinc acutus capitis dolor: inceſſus difficilis, importuna alvi ſubductio. Igitur adhibeas Aquam vitæ intrinſecùs, extrinſecùs duntaxat admiſeris. Ex utroque diſcrimen grande: hinc premit canis, indè lupus. Caveas tamen attentiùs ab hauſtu, cui ſi gulæ parens obtemperaveris, fruſtrà ſenectutem præſtolabere, morborum iliade citò conſumendus.

Ergò Aqua vitæ, Aqua mortis.

Proponebat Pariſiis, PETRUS ARCELIN, Matiſconenſis, Doctor Monſpelienſis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1743. à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1743.